

NAUJIENOS

VISŲ LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS UŽ TAUTOS LAISVĘ

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

VOL. LXI

Price Washington, D. C. 20540

Chicago, Ill. — Trečiadienis — Balandis-April 21 d., 1976 m.

NO. 95

APTARIAMAS PLANAS LIBANUI PADALYTI

RINKIMŲ KAMPANIJOS IŠKELIAMAS MISRAUS APSIGYVENIMO KLAUSIMAS

Jimmy Carter'o du žodžiai sukėlė didelę audrą

VIENAM iš aspirantų, siekiančių nominacijos rinkimams JAV prezidentus, Jimmy Carter vienoje kalboje išsprūdo žodžiai "etninis grynumas" sukėlė didelį lėmą parodo, kaip jautrus amerikiečiams yra klausimas, norint turėti reikalus su skirtingų kultūrų grupėmis, pasakė vienas etninio studijų ekspertas praeita pirmadienį.

"Amerikiečiai nežino, kaip elgtis atvejais, kur liejami etniniai (paskirų tautybių) reikalai", pareiškė monsinjoras Geno Baroni, prezidentas Nacionalinio Centro miestų etniniam reikalams su vyr. būstine Washingtono.

"Mes niekad nemokėjome tvarkytis su skirtingumais, su pluralizmu", kalbėjo msgr. Baroni. "Mes vieni kitų bijome. Tarpkultūrinių reikalų atvejais mes esame nekompetentiški".

Tokias pastabas padarė kun. Baroni pasikalbėjime su spaudos atstovais Nacionalinės Katalikų Švietimo Asociacijos konvencijoje McCormick Place Chicagoje. Msgr. Baroni įsitikinęs, kad Carter "nesupranta šiaurės miestų ir dėlto neišvaizdavo, kokios konotacijos dėl jo pastabų bus padarytos."

Balandžio 6 dieną, atsakydamas į reporterių klausimus Carter pasakė, kad jis netiki, kad "apylinkių etninis grynumas turėtų būti sąmoningai laiškomas", tuomi išreišdamas savo opoziciją valdžios varu skatinamam etniniam įvairumui gyvenvietėse. Carter dėl savo nepagalvoto žodžių pavartojimo tuojau atsiprašė, de ja žodis nepaaukštis paleisi-nebepagausti.

Pietinių Krikščionių Vadovybės Chicago skyriaus konferencijoje pirmadienį iškeltas reikalavimas kad visi juodžiai atšauktų Carter'ui bet kokią pajamą, kol jis savo nusistatymo apsigyvenimo (būtu, namu) klausimais neišreiškė aiškiausiai suprantamai.

Kun. Bernard Taylor, Chicago skyriaus prezidentas, pirmadienį pareiškė, kad Carter'o pastabos juodžiams ir kitiems paliečiamiems žmonėms yra nepriimtini. "Carter'o aplogija neparodo jo pozicijos apsigyvenimo desegregacijos klausimu. Jei jis yra prieš visiškai laisvą viešą apsigyvenimo klausimą, jis turi tai aiškiai pasakyti", pareiškė Taylor.

NEW YORKAS. — Pirmadienį rastas savo puošniame apartamente nebegyvas buvęs Baltųjų Rūmų Washingtono dekoratorius Michael Greer. Jis John F. Kennedy prezidento mirties perdaravęs Baltųjų Rūmų kambarius. Rastas savo lovoje surištomis kojomis.

Lis Saulė teka 5:04, leidžiasi 6:36

IS VISO PASAULIO

Jungtinės Tautos skelbia karą

"DAR ES SALAM, Tanzanija (Afrika). Jungtinių Tautų Dekolonizacijos komiteto pirmininkas Salim pareiškė, kad jo grupė nutarė, jog vienintelis būdas išspręsti Rodezijos problemą yra intensyvi ginkluota kova. Toliemesnės derybos su Rodezijos premjeru Jan Smith esančios bergždžios pastangos, kaip su negyvenu. Salim, kurs yra Tanzanijos nuolatinis atstovas Jungtiniuose Tautose, sako, kad jo komitetas puikiai žino, kad ginkluotoje kovoje aukų žmonių gyvybėmis neapsieis, bet tai esanti vienintelė dar likusi išeitis.

Libija pasiruošusi kariauti
TRIPOLI. Libijos karingasis vadeiva Moammar Khadafy kalbėdamas mitinge pareiškė, kad jo kraštas (Libija) 1973 metų karui su Izraeliu davė Egiptui ir Sirijai pusantro milijono dolerių ir yra pasiryžęs tolimesniems aukoms Sinajui ir Golan Aukštumoms išvaduoti.

Khadafy paaiškino, kad Libija karo metu davė \$1 milijoną dovanų Egiptui ir \$500 milijonų Sirijai ir dar davė "keliasdešimt Mirage lėktuvų" ir visą šarvuotą brigadą Egipto frontui ir daugiau kaip 100 tankų Sirijos frontui.

Vėl nuvertino Izraelio svarą

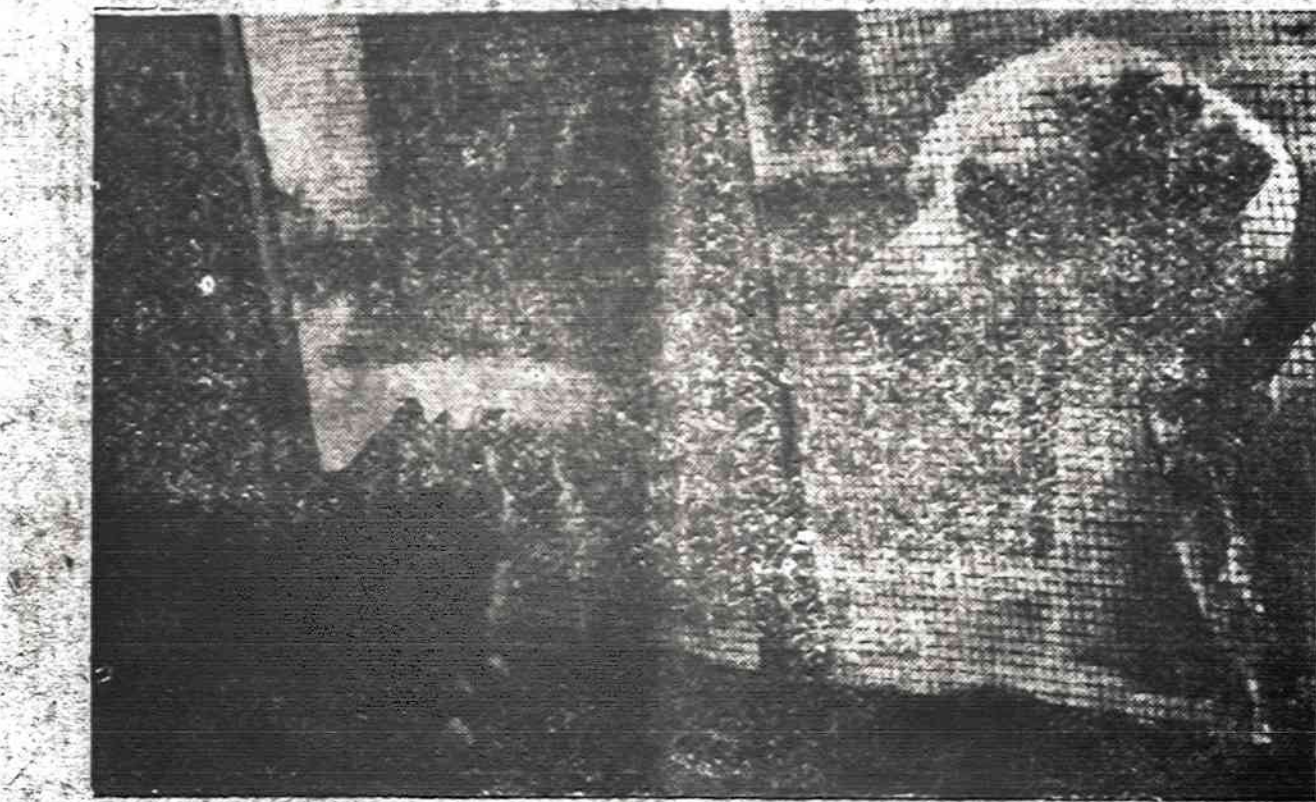
TEL AVIV. — Izraelis pasiskelbė savo pinigų — Izraelio svarą nuvertinimą dviem nuostatais: dabar vietoje 7.52 svarų bus mokama 7.67 svarų už Amerikos dolerį. Tai jau dešimtas nuvertinimas nuo to laiko, kai Izraelio valdžia pradėjo taupymo programą prieš 18 mėnesių ir septynioliktas visoje Izraelio istorijoje. Nuo 1974 metų Izraelio svaras nusėjo 81 nuostatį savo vertės.

102 kandidatai — JAV prezidentus

Federalinėje Rinkimų Komisijoje kandidatais į JAV prezidentus įsiregistravo 102 žmonės. Prieš 4 metus buvusiose rinkimuose buvo įsiregistravę tik 36 kandidatai.

Iš tų 102 įsiregistravusių 43 vadinosi demokratais ir 9 respublikonais. Likusieji užsiregistravę kaip priklausą įvairioms mažoms "partijoms" arba visiškai nepriklausomi.

Užsiregistruoti kaštuoja tik 13 centų pašto ženkelis, bet kitaip yra kai nori patekti į balsotus.

Richmond, Va. miestelio berniukas Leigh Gray atsiuntė šią fotografiją iš šunų ir kačių gyvenimo. Du kačiukai atidžiai žiūri į seną Urzglį ir nežino, kad jis galėtų juos labai lengvai sušaukti. Urzglį nuo jaunu kačiukų skriaudų plonu vielu tvorelės.

JAV NEPRIKLAUSOMYBES 200 METŲ SUKAKTIES MINĖJIMO

PROGRAMA

Minėjimas Chicagoje, McCormick salėje prasidės 1976 metų balandžio 25 dieną, lygiai 2 valanda po pietų šia programa:

1. Atidarymas — Dr. V. Balciūnas
2. Vėliavų išešimas — J. E. vysk. V. Brizgys
3. Amerikos ir Lietuvos himnai
4. Invokacija
5. Lietuvių įnešimas — J. Daužvardienės žodis
6. Garbės svečių pristatymas — Dr. K. Bobelis
7. Meninė programa — Atliks Chicago simfoninis orkestras, dirigentas Henry Mazer.
8. VI. Jakubėnas "Legenda" (trečiosios simfonijos II dalis), Minuetas (Antrosios simfonijos II dalis), Intermezzo Rustico ir "Miško šventė"
9. Pertrauka
10. 1. Tautiniai šokiai, Lietuvių tautinių šokių grupė "Viltis" ir "Neo-Lituanija". Akompanuoja akordeonu Eduardas Gudonis.
11. 2. VI. Jakubėno "Mažoji velniuko šokis" — išpildo Aldonas Valeišaitis išraiškos šokių studija. Akompanuoja E. Boekeris.
12. 3. Chicago simfoninis orkestras ir solistai: Prudencija Bičienė — "Gėles iš šieno". Algirdas Brazis — VI. Jakubėno "Song of the Free".
13. 4. American Salute — Morton Gould
14. 5. God Bless America — Irving Berlin
15. 6. Iteikimas Bicentennial liudijimo.
16. 7. Užbaigos malda — kun. Anas Trakis.
17. 8. Vėliavų išešimas.

Avarija Midway aerodrome

ČIKAGA. — Balandžio 18 d. nusileidęs takono Finocco valdomas lėktuvas su 9 keleiviais negalėjo sustoti ir lėkdamas aerodromo taku 80 mylių greičiu pramušęs dvi vietas, įstrigęs, atsidūrė prie 55-tos gatvės. Lėktuvas, kurio vertė siekia 380.000 dolerių, beveik visiškai buvo sugadintas. Skridę lėktuvu 9 keleiviai buvo tik nežymiai sužeisti.

Mažėja studentų skaičius

Čikagos universitete palaipsniui, pradedant 1971 m., viskasmet mažėja įstojančių studentų skaičius. Iš viso naujai įstojančių studentų įsirašė 22% mažiau, kurių tarpe juodųjų įstoja mažiau 31% ir baltųjų — 11%.

Studentų mažėjimo priežastys gali būti keli: mažėjantis darbas, pabrangęs mokslas ir svarbiausia labai daug baltųjų universitetus negauna darbo pagal išeitą mokslą, bet turi užsidirbti duoną plaudami restoranuose lėkštes, pilstydami aludėse deginę, arba tar naudami taksi vairuotojais.

Dvikalbis mokslas nėra privalomas

VASINGTONAS. — Sveikatos, švietimo ir šalpos departamentas paskelbė, kad Amerikos mokyklose dvikalbis mokslas yra neprivalomas. Reikalaujanti, kad etninę grupių vaikai kurie nemoka angliskai, būtų mokyklose mokomi jų gimtąja kalba, yra neteisėta.

Federalinis Amerikos teismas 1975 m. gruodžio mėn. atmetė meksikiečių ir puertorikiečių skundą dvikalbio mokslo reikalui. Skundais buvo iškeliami Denverio gyvenančių ispanų kilmės tėvų.

Tailandas persvarstys savo nutarimą

BANGKOK. — Tailando radijas pirmadienį paskelbė naujojo ministerio pirmininko pareiškimą, kad jis žadės peržiūrėti nutarimą Jungtinių Amerikos Valstybių kariškomis jėgomis iki liepos 20 dienos aplėsti Tailandą. Bet Tailandas užsienio reikalų ministeris per tą patį radiją pareiškė, kad tas nutarimas vargu bus atšauktas.

Kaip radijas pranešė, Senj Pramoj, kurs šią savaitę prisaikdinamas ministerio pirmininko pareigoms, pareiškė jog jis atsisistatydinusio premjero Kukrit Pramoj kovo 20 dieną duotą įsakymą Amerikos kariuomenei išsikraustyti, tikrai persvarstys.

TOLIMESNIS KOVOJANČIŲ PUSIŲ SUGYVENIMAS NEIMANOMAS

Prezidentas Fordas yra įsitikinęs, kad Sirijos žingsniai veda į taiką

JUNIEH, Libanas. — Dabartiniu metu Libane nėra prezidento, kurio kraštas klausytų; nėra vyriausybės, kuri galėtų valdyti kovojančias puses. Nėra ir politinių vadų, kurie būtų tikri, kad jiems pavyks susitarti ir grąžinti taiką kraujais pasruvusiam kraštui. Pamažu atitinkamos pusės prieina įsitikinimo, kad kraštas teks padalyti į dvi dalis. Vienaime galės gyventi musulmonai, o antrame gyvens krikščionys.

Jau yra sudarytos dvi "vyriausybės" kurios tvarko krikščionių ir musulmonų valdomas sritis. Musulmonų pusėje yra keli viską tvarkantieji vadai, o krikščionių pusėje tvarko falangistų vadas Beir Gemajel. Jis skaitosi karo jėgų viršininku, bet jis jau buvo priveistas pas kirti 18 pareigūnų, kurie tvarko paskiras gyvenimo sritis. Jam labiausiai rūpi sustabdyti besiveržiančius musulmonus, bet jis taip pat yra privers tas sritis pabėgėlių problemoms, maisto klausimams, gazono paskirstymui ir kitus reikalus.

Dabartiniu metu gazono galionas tapo pats brangiausias dalykas krikščionių valdomoje zonoje. Galionas gazono kainuoja iki \$500, bet juodoje rinkoje už galioną moka iki \$14.00. Paskutinėm dviem savaitėm juodojoje rinkoje gazonas visai dingso. Jo nėra, kad ir brangiausiomis kainomis. Visą gazoną kontroliuoja krikščionių kavo vadovybė. Visos atsargos yra falangistų žinioje. Naudojti gazoną galima tikslai apsaugoti tikslams.

Iš paskutinių dienų susirėmimų aiškėja, kad bet koks sugyvenimas tarp krikščionių ir musulmonų darosi neįmanomas. Kiekvieną dieną gyvybės netenka didokas žmonių skaičius. Žmonės žūva abiejose pusėse. Jeigu kuriai užsienio valstybei ir pavyktų pirmesti libaniečiams taikos sąlygas, tai sugyvenimas būtų neįmanomas, nes pralėta labai daug kraujo abiejose pusėse.

Washington, D. C. Prezidentas Fordas per patarėjus pareiškė, kad JAV yra priešingos bet kurios užsienio valstybės intervencijai Libane. Prezidentas yra įsitikinęs, kad Sirijos prezidentas, bandydamas suvaldyti kovojančius palestiniečius ir druzus, aliečia didelį ir naudingą darbą. JAV yra pasiryžusios padėti Sirijos prezidentui grąžinti taiką. Prieš Sirijos prezidentą labai griežtai pasisakė druzų vadas Jumblatt. Tuo tarpu Sirijos prezidentas reikalauja, kad būtų patraukti atsakomybėn Beiruto bankų seifu lupinėtojai. Kol druzai nepatrauks kriminalistų atsakomybėn ir negrąžins pagrobty vertybių, tai jokios kalbos negali būti druzais.

Nustatyta, kad Sirijos karo daliniai veikia Libane, bet jie stengiasi izoliuoti šiaurės neriūjančius druzus, pasirvčius išnaikinti krikščionis Libane. Tuo tarpu Sirijos karo vadovybė, sustabdžiusi palestiniečius nuo prezidentūros visiško išgriovimo, siekia taikos visam Libanui.

Kinų premjeras bara Sovietus ir Ameriką

KONG KONGAS. — Naujasis Kinijos premjeras Hua Kuofeng išbarė vienodai Jungtines Valstybes ir Sovietų Rusiją už "kišimasi, kontrolę ir subversiją" Viduriniuose Rytuose. "Šių dviejų didžiųjų valstybių tikrosios spalvos vis ryškiau aiškėja ir jų agresija, siekianti hegemonijos ryškėja, bet jos kas kart labiau save diskredituoja", kalbėjo naujasis premjeras svečiams iš Egipto priėmimo, kurį sovietų ambasadorius boikotavo.

Patty stropiai saugoma

REDWOOD City, Kal. Patricia Hearst prisiekusiųjų teismo rasta kalta San Francisko banko apiplėšime. Ji kalėjime sėdėdama susirgo plaučiais. Buvo padaryta operacija. Sveikata gerėja. Bet dabar atsiranda kita bėda: jos buvę "simbiozines armijos" draugai kasdieną skambina jai telefonu ir liginę arba jos advokatui A. Johnsonui į namus, grasindami ją nužudyti. Stipri policijos sargyba ir elektroniniai apsargos įrenginiai saugo ją dieną ir naktį.

Mat, ji pradėjo bendradarbiauti su teismo ir policijos organais išduodama kitus simbiozines pogrindžio armijos narius ir jų nusikalstamus darbus. Patty tuo tikisi palengvinti sau bausmę.

Ekzekucijos Libane

Beirutas. Libano "kairieji" ir palestiniečių komandos, kaip Palestinos žinių agentūra praneša, nutarė daryti viešas ekzekucijas bet kokiam savo nariui, nusiakalstamam žmogudystę ar kuria kita sunkia piktadaryste.

Tų sąjūdžių vadovybių trijų valandų posėdyje nutarta laikyti ginklą paliaubų, kaip yra nutarta aukštesniųjų karinių komitetų. Bendras Libano-Sirijos ir palestiniečių komitetas nutarė stabilizuoti jau 17 dienų išlaikytas paliaubas.

dovybė, sustabdžiusi palestiniečius nuo prezidentūros visiško išgriovimo, siekia taikos visam Libanui.

Mūsų SKAUTIJA

LEIDŽIA LIETUVIŲ SKAUTŲ SĄJUNGA
REDAGUOJA SKT. BALYS VOŠYLIUS

adresas: 7120 S. Rockwell St., Chicago, Ill. 60629

XIII-II METAI

NR. 15 (547)

Labai įdomus

LIETUVISKASIS BALANDIS

Savieji papročiai, šv. Jurgis, balandį gimę rašytojai

Falandžio mėnesiui atėjus, rodos, ir girdi balandžius, arba karvelius, burkuojant. Šis lietuviškas IV-jo mėnesio pavadinimas atsirado tik XIX a. antroje pusėje. Anksčiau šiam mėnesiui žymėti vartota: balandinis, karvelis, karvelinis, mildvėnis, sultekis, Velykų mėnuo, žiedų mėnuo. Yra buvę teigimų, kad senovėje Lietuvoje metai prasidėdavo balandžio, o ne sausio mėnesį.

Balandžiai — Lietuvoje plačiai žinomi naminiai ir laukiniai paukščiai, savo dusliu ulbavimu kelia malonios nostalgijos jausmą. Dėl jų sugebėjimo orientuotis erdvėje, balandžiai jau nuo seno buvo panaudojami ryšiams tarp žmonių palaikyti. Jiems prie kojos ar uodegos prikabinant kokį nors pranešimą. Šis ryšio būdas naudojamas kariuomenėje. Taigi balandis — paukštis ryšininkas.

Da'andžio mėnesį dažniausiai švenčiamos Velykos, o savaitę prieš jas — Verbų sekmadienis. Šios šventės simbolis — spalvingos, dailiais raštais išmargintos verbos, dar Vilniaus verbomis vadinamos, nes tame krašte jos yra daromos. Šias verbas kasmet matome ir Kaziuko mugėse. Plačiai paplitęs paprotys Verbų sekmadienio rytą verbos (kadagio) šakele sukirsti miegaliams per nuogas kojas, sakant: „Ne aš mušu, verba muša, tolei m's, kol sulūs". Tikima, kad toks išplakimas nešas sveikatai.

Velykos — pavasario, atbudancios gamtos ir džiaugsmo šventė. Po ilgo gavėnios pasninkavimo ši šventė visų labai laukiama. Savaitę prieš Velykas — Didžiąją savaitę — valomasi kieme ir namuose. taisomos sodų tvoros, takai išbarstomi smėliu. Didž. seštadienį rytą jaunimas skuba į bažnyčią parsinešti švento vandens ir ugnies. Tą dieną gražiausiais raštais būdavo marginami margučiai, arba velykačiai. Tai — gyvybės at-

Kvietimas Amerikos lietuviams

Chicago lietuvių mini Amerikos 200 metų nepriklausomybės sukaktį šių metų balandžio 25 dieną, sekmadienį. Minėjimo rengėjai išsiuntinėjo 1,000 Chicago lietuviams laiškus kviečiančių juos atsilankyti į minėjimą. Ten nurodys ir bilietų į minėjimą pardavinėjimo vietas. Laiškus gaus tik dailūs Chicago lietuvių, bet į minėjimą kviečiami visi. Atvykstantieji prašomi atsivesti ir savo draugus amerikiečius bei kaimynus.

Iškilmingos pamaldos už Amerikos laisvę bus atliktos minėjimo dieną (S. m. balandžio 25 d.) Chicago Marquette Parko parapijos bažnyčioje. Šv. mišias atšaus J. E. Vyskupas V. Brizgas.

Vainikas prie Amžinosios Ugnies žuvusiųs už Amerikos laisvę McCormick aikštėje bus padėtas visų Chicago lietuvių vardu po pamaldų Marquette parapijos bažnyčioje.

VEIDAI IR DARBAI

★ I Chicago atvyksta Lietuvos Skautų Įkūrėjas, „LIETUVISKŲ SKAUTIJŲ“ Liet. Skautų Įkūrėjo v. s. Petro Jurgelo neseniai išėjusi knyga. Ji sukurta lietuvių balandžio mėnesio paminėjimui. Veikalo su-

tiktuvės įvyksta Jaunimo Centro Čiurlionio galerijoje; pradžia 8 val. vak.

Vakaronėje dalyvaus iš New Yorko atvykęs pats knygos autorius v. s. Petras Jurgela, Lietuvos skautų Įkūrėjas. Malonu šia proga pažymėti, jog skautininkas yra taip pat išvares žymia vagą Amerikos lietuvių kultūriniam gyvenime: buvo vienas Dariaus-Girėno transatlantinio žygio iniciatorių ir propagatorių, Chicago lietuvių mokyklos vedėjas (1933-35), veikė Tautos Fonde, liet. legionierių ir daugybėje kitų lietuviškų junginių. Parašęs eilę veikalų: „Šių metų rudenį skautininkas P. Jurgela, švenčia 70 metų amžiaus sukaktį.

Sesės ir broliai skautai bei lietuviška visuomenė maloniai kviečiama šioje vakaronėje dalyvauti. Pageidaujama, kad skautai būtų uniformuoti.

Po knygos suktuvės įvyks oficialus Vidurio Rajono Vado pareigų pasikeitimas: trimėčio kadencija baigias v. s. P. Nedas šias pareigas perduos v. s. Z. Jauniui.

★ Balandžio 25 — šv. Jurgio liena. Bendra metinė visų Chicago skautų-čių iškilminga šv. Jurgio Dienos sveika įvyks sekmadienį, balandžio 25 d. 11 val. ryto, Madame Curie mokyklos sporto salėje (Pulaski ir Archer gatvių kampas). Visų tų skautai, skautės ir vadovai — renkasi 10:30 val. ryto ir rikiuojasi paradii jiems numatytose vietose. Visi dvi tūkšingomis uniformomis ir sportiniais (guminiais padais) batais.

Šventės paradi dalyvauja Ausros Vartų, Kernavės, Nerijos, Lituanicos tantai ir skautai akademikai. Šven tėje dalyvauja visi skautininkai-kės, ASS filistai-es, vyr. skautės ir skautai vyčiai. Maloniai kviečiami apsilankyti visi tėveliai ir lietuviškoji Chicago visuomenė. Šventėje laukiamas ir ASS Pirminius v. s. Petras Jurgela.

★ Negirdėtas, neregėtas ir „Skautų Aidui“ nenaiktas atsiminimas. Šiomis dienomis „Skautų Aidas“, Liet. Skautų Sąjungos mėnesinis žurnalas, išėjęs Chicagoje, gavo 300 dol. čekį — auką — iš Toronto. Auką be jokių sąlygų, tik kad „Skautų Aidas“ visada liktų mielas ir labai laukiamas svečias visose skautiškose ir bičiulių-rėmėjų šeimose.

Skautininkė Birutė Abromaitienė yra šio įvykio centre. Ji iš anksto (prieš Toronto Kaziuko mugę) planavo, organizavo stiprias taktines, su jomis dirbo dienomis ir naktimis. Jos gamino iš plastmasės prisegamas širdėles. Kas tos jos? Iškaltant sesę Birutę, įtemptu rūpesčiu ir darbų pasižymėjo V. Kalendrienė, O. Indrelienė ir M. Stanionienė. Šis talkos kvartetas kovo 9 d. suruošė Toronto „Satrijos“ ir „Rambyn“ tūntų Kaziuko mugėje sumanytomis širdelėmis laimėjo šimtus širdžių „Skautų Aidui“.

★ Stiprus naujusias akademikų skautų žurnalas „Mūsų Vyčio“ numeris. Šviežias akad. skautų leidžiamas Mūsų Vyčio numeris (3-4, 1975) žurnalo viršelyje pristato mums naujai išrinktą ASS Vadijos pirmininką v. s. fil. V. Statkų, o M. V. redaktoriaus su-pirmininku pats nesiekia randame tolimiausiose puslapiuose.

Numerio vedamajame L. Gri-nius susumuoja praėjusio 25-čio kasalinių įvykių, lietuviškos politikos bei išeivių organizuotės stambmenas: D. Bruškytė ana-

skleisto pavardės skautų-čių, kurie aktyviai jose reikėsi.

Trečioje dalyje pasakojama apie didvyrius, kankinius, veiklą okupacijų metu partizanų žygius ir aukas. Susirinkti istoriniai faktai, pailustruoti retomis nuotraukomis, yra pastovūs liudininkai, kaip praktiškai tarnauti tėvynei tada, kai vien entimonto neužteko.

Ketvirtoji dalis atskleidžia kaurias kultūrinio bei politinio gyvenimo sritis išeivijoje. Gausu pavardžių žmonių, kurie šiose srityse veikė ar dar tebeveikia. Pavardžių rodyklė ir aukotojų sąrašais baigiama knyga.

Č. Senkevičius,

„Tėviškos Žiburiai“ Nr. 12 (1363), 1976.III.18

VISI LIETUVIAI SVEIKINAME AMERIKĄ

AMERIKOS BICENTENNIAL MINĖJIMAS

McCORMICK ARIE CROWN THEATRE

s/m. Balandžio mėn. 25 d. 2 val. p.p.

VIENTELĖ PROGA DALYVAUTI!

PROGRAMOJE:

VLADO JAKUBENO SIMFONINĖ MUZIKA ATLIKS CHICAGOS SIMFONIJOS ORKESTRAS

- VĖLIAVŲ PARADAS
- CHORAI
- SVEIKINIMAI
- TAUTINIAI ŠOKIAI
- SOLISTAI
- IŠRAIŠKOS ŠOKIS IR ŠREINERIŲ ORKESTRAS

BILETAI PARDUODAMI: BRAZDŽIONIŲ KRAUTUVĖJE 2646 W. 71st. TEL. PR8-5374

ARIE CROWN THEATRE KASOJE IR TICKETRON 30-TYE SHOPPING CENTER.

BILJETŲ KAINOS: 4, 3 IR 2 DOL.

PO MINĖJIMO BANKETAS. ASMENIUI: 12.50 DOL.

TELEFONAS: 436-7878

Minėjimui Rusių Komitetas

Great American Dream Machine.

America is the place that is made out of dreams. And, U.S. Savings Bonds have been helping to make happy dreams come true for years. Now, Bonds mature in less than six years. That means your dreams can come true faster than ever before. You can buy shares in your particular dream by joining the Payroll Savings Plan where you work, or the Bond-a-Month plan where you bank. Before you know it, your American dream will be a reality.

Now E Bonds pay 6 1/2% interest when held to maturity of 5 years, 10 months (4% the first year). Bonds are replaced if lost, stolen, or destroyed. When needed they can be cashed at your bank. Interest is not subject to state or local income taxes, and federal tax may be deferred until redemption.

Take stock in America.
Now Bonds mature in less than six years.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street Chicago, Ill. 60608

— NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — WEDNESDAY, APRIL 21, 1976

KELIONĖ Į PIETŲ AŠIGALĮ

Rašo Vladas Rasciauskas

Dramblių saloje, pietiniame to salos gale, veik visai prie vandens pakraščio, man teko matyti labai keistas ugniakalnių akis. Būčiau galėjęs nieko apie nesakyti, kaip nieko neparašau apie Karaliaus Jurgio salos pingvinus. Viso tokioje kelionėje matyti ir pastebėti negali aprašyti, nes naujo ir jdomaus yra tiek daug, kad visko nesudėsi, kad ir labiausiai norėtum. Man tenka praleisti daug šios žemės keistų dalykų, bet man atrodo, kad verta kelis žodžius tari apie tas vulkanų akis.

Esu matęs daug ugniakalnių, turėjau progos įkopti į Fuzijama ir pamatyti kelis Havajų salų šaudančius ugniakalnius. Buvau besiruošias kopiti į Krakatua, bet laikas nepaliko tinkamai pasiruošti. Be laiko ir paskubomis nieko geresnio negalima padaryti. O kai keliauji po tolimus šios žemės užkampius, tai to laiko visuomet būna labai mažai. Vis norisi daugiau pamatyti, bet pamatyti, bet pamatymų reikia laiko.

Iš viso Antarktika yra ugnikalnių kraštas. Ten žemės su dangumi maišėsi, prieš kelis tūkstančius metų, vietomis ten ji maišosi dar ir šiandien. Jau minėjau, kad Ušuaia yra ne kas kitas, kaip tokios maišalės likutis, bet toliau į pietus, dar daugiau tos maišalės.

Pietų Ašigalyje yra 12, 400 pėdų ugniakalnis. Jis vadinasi Erebus. Kai jis pradeda veržtis, tai visi paukščiai pritupia prie žemės, prigludžia ausis ir klausia. O kai jis pradeda verstis savo pyktį, tai visa Antarktika aptemsta ir kelias dienas saulė nesirodo. Tai baisus vulkanas kokio nei vienoje kitoje pasaulio vietoje nėra. Prie jo mums neteko privažiuoti, nes jis buvo vis dėlto gana toli. Kai sakau toli, tai noriu pasakyti, kad jis buvo kelių šimtų mylių atstumoje. Reikia neužmiršti, kad visa Antarktika yra tokio dydžio, kokio yra visa Australija, o Naujas Zelandijas tai kelias galėtum į Antarktiką sudėti ir dar vietos pasilikti.

Kaip tas žodis atsirado ir ką jis ištikrųjų reiškė — nei vienas mokslininkas man nepasakė. Vienai sakė, jog tai būta graikisko žodžio, reikšiančio naktį. Graikų mitologijoje buvęs Erebusas, ten jis atkeliauja į Antarktikos, o gal ji parsiųzė seni graikų jūrininkai, kurie labai anksti plaukiojo po pasaulį. Senais laikais, kai dar Atlantas nebuvo nuo Europos atskilęs, tai ir Antarktika nebuvo tiek į pietus nuslinkusi, galėjo graikai tam kalnui vardą duoti.

Kaip ten bebūtų, kai japonai pasiuntė pirmą ekspediciją į Antarktiką, tai jie jau rado Erebusą. Jis buvo užtraukęs naktį kelioms dienoms. Japonai jūreiviai nežinojo, kur jie buvo įvažiavę. Nieko iš dangaus krintančio nematė, bet buvo tamsu. Pirmieji japonai

į vardą paliko toki, koki buvo rade. Nuo 1910 metų, pirmos japonų ekspedicijos į Antarktiką, tas ugniakalnis visą laiką tebesivadina senu graikišku vardu.

1911 metais Amudsenas buvo pasiekęs Erebusą, bet tais metais jis nieko nevertė. O kai 1923 metais Antarktikon nuplaukė adm. Byrd, tai į savo dienyną jis įrašė šiuos dalykus apie Erebusą prirašė.

Be Erebuso, Antarktikoje yra Teroro ugniakalnis, iškylęs savo galvą 10,900 pėdų aukštumon. Šitas padangės neaptemdo, bet kai jis pradeda veržtis, tai visiems Antarktikos gyventojams sukelia tokios didelės baimės, kad nežino ką ir bėda ryti. Erebusas paukščius sutupo ant žemės ir liepia ramiai pralaukti, kol dangus ir vėl prasišvies. Tuo tarpu Teroras jiemis įvarė tiek baimės, kad jie niekur ramios vietos nerandė. Pradžioje jie pritupia prie žemės, bet kai pasiklausio jėgos grumojimų, tai metasi į visas puses. Vieni metasi į vandenį, bet ten dar arčiau. Ugniakalnio kalba geriau girdisi vandenį, negu žemės paviršiuje. Kai ugniakalniai siaučia po vieną, tai jaunimas glaudžiasi prie senių ir ramiai pralaukia kelias dienas. Pavojui praėjus, visi ir vėl atgija. Bet buvo atsitikimų, kad vienu ir tuo pačiu metu ne tik Erebusas, bet ir Teroras rodė savo galia. Tada, pasakojama, kad Antarktikoje iš tikrųjų baisu. Atrodo, kad ten arčiau, negu Ugnies Žemėje.

Reikia neužmiršti, kad prie siaučiančių ugniakalnių, ten dar prisideda ir baisūs šalčiai. Žiemos metu 70 laipsnių žemiau nulio yra normalus dalykas. O jeigu prie to dar pridėsi 70 mylių vėjo, nuolat pučiančio iš Pietų, tai šaltis bus iš tikrųjų labai didelis. Manė specialistai mokė, kaip 70 laipsnių šaltį pakelti 70 mylių vėjo laipsniui, bet užmiršau formulę ir negalėčiau pasakyti, koks ten šaltis žiemos metu būna. Nuo šaltio žmonės gali apsisaugoti tik tai įsikisdami į sniegą ir ledą. Žuvis lendą vandens gilumon, o paukščiai traukia į šiaurę, kur nebūna taip šalta.

Be Dramblių saloje yra trijų užakusių ugniakalnių labai pavojingos akys. Mokslininkai važiuoja tų akių tyrinėti, nes ten gali surasti medžiagos, esančios pačiame Žemės viduryje. Kiti ugniakalniai nesiveržia iš pačių Žemės vidurių, bet Antarktikos ugniakalniai taip daro.

Be to, žiūrint kaip žiūrėsi, pačioje ugniakalnio gerklių gilumoje matosi žvilganti akis. Ekspedicijos nariai tą ugniakalnio akį keliais atvejais foto grafavo. Kiek jie ten filmų sugadino — baisu pagalvoti. Vienas, atsinešęs ilgo vamzdžio aparatą, vos pats neįsiritė į ugniakalnio žiotis. Jiems buvo pasakyta, kad arti neitų ir la-

ELTOS INFORMACIJOS

Politinės bylos okupuotoj Lietuvoj

Lietuvoj

The Christian Science Monitor korespondentė Elizabeth Pond 1975 m. rudenį lankėsi Lietuvoje kartu su JAV jaunų politikų grupe. Šio dienraščio balandžio 7 d. laidoje paskelbtas jos ilgesnis straipsnis, kuria me taip aprašo tris garsias Sovietų Sąjungos disidentų bylas. Katės su pele žaidimas: ba-

bai daug nesilenktų, bet bene jie klausys.

Geras fotografas nieko neklausio, jis rizikuoja, bet rodo, mokslininkai turėtų būti kitoki. Bet šiuo atveju jie elgiasi labai jau nerimtai. Jeigu būtų kas atsilikę, tai jis iš tos gerkles būtų neišlindęs, nes nebuvo žmonių ir nebuvo priemonių. Ten reikia turėti ilgąs virves, virves kopėčias.

Kiti pasakojo, kad ten ne žvilganti ugniakalnio akis, o kitai pasikreipusi žiotis. Ne visuomet besiveržiantį lava gali tiesiai į viršų veržtis. Kartais ji tenka sukinėti. Kai pasisuka, tai ugniakalnio gerkles šonai užšąla ir žvilga. Kol ugniakalnis veržiasi, tai jis labai karštas. Bet kai apsimeta ir už eina Pietų Ašigalio šalčiai, tai jie atitraukia viską ledu. Ledu gali būti attrauktos ir pasisukimas tos besiveržiančios gerkles kelias. Ledas blizga, o po ledų esanti anglis žvilga, tai ir sudaro žvilgančios akies įspūdį.

(Bus daugiau)

CHICAGOS IR APYLINKIŲ LIETUVIŲ ORGANIZACIJOMS

Kvietimas dalyvauti JAV 200 metų sukakties minėjime

Šiais metais JAV mini savo nepriklausomybės 200 metų sukaktį. Minės ją visi šio krašto žmonės, taipgi ir Amerikos lietuviai savo kolonijose.

Chicago yra didžiausia Amerikos lietuvių kolonija. Todėl ir šios sukakties minėjimas joje turėtų būti įspūdingiausias. Svarbu, kad minėjime dalyvautų visos mūsų organizacijos ir parodytų tuo būdu Amerikai savo dėkingumą bei pagarbą jos teisinei — demokratinei santvarkai, kurioje jos visos gali veikti pagal savas idėjas ir interesus. Mes savo organizacijų gausia šiame minėjime pasireikšime savo dvasine kultūra ir gebėjimu gražiai sugyventi visame mūsų idejiniame spalvingume.

Chicagos ir apylinkių lietuvių 25-kios organizacijos savo atstovų susirinkime emėsi iniciatyvos š. m. balandžio 25 d., Chicagoje, McCormick salėje suruošti toki dideli, įspūdingą JAV 200 metų minėjimą ir tam reikalui jos išrinko specialų komitetą. Tas gi komitetas kreipiasi į dar savo noro dalyvauti minėjime nepareikšusias ir apylinkių lietuvių organizacijas, draugijas, klubus, kultūrines įstaigas, prašydamas įsijungti į minėjimo paruošimo komitetą ir prisidėti prie paruošimo darbo.

Komiteto adresas: 2951 West 63rd St., Chicago 60629. Komitetas veikia kasdien nuo 7:00 iki 9:00 vakaro. Tel. 434-4600.

Dr. V. Balčiūnas,

Komiteto pirmininkas

KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Kiekvienas lietuvis, kuriam rūpi gimtinio krašto laisvė ir lietuvių gerbūvis, privalo susipažinti su žemiau išvardintomis knygomis. Čia suminėtas knygas galima užsisakyti Naujienose.

Juozas Kapočinskas, STAUBUGINGOS DIENOS. Atsiminimai apie lietuvių bėgimą nuo bolševikų ir gyvenimą tremtinių stovyklose. Vokietijoje. 273 psl., kietas drobės viršelias kaina 4 dol.

Juozas Kapočinskas, IŠEIVIO DALIA. Atsiminimai. Išeivio Dalia yra natūrali ankstesniųjų atsiminimų tęsinys. Tai yra Amerikoje besikuriantio ir patvariai įsikūrusio asmens istorija. Knyga gausiai iliustruota. 300 psl. Kaina 7 dol.

ČIKAGIETIS ĮSPŪDŽIAI KOMUNISTŲ PAVERGTOJ LIETUVŲJ. Autorė buvo Vilniuje, Trakuose, Druskininkuose, Kaune, Naudakiose, Klaipėdoje ir Palangoje. Vaizdus aprašymai, ką ji ten matė, kokias kalbas girdėjo ir ką jai žmonės pasakė. 95 psl. \$1.50. Yra taip pat išversta į anglų kalbą.

D. Kuraitis, MAGISKUOJU KILIMU Į VILNIŲ. Kelionė į Lietuvą įspūdingai iliustruota foto nuotraukomis. 331 psl. \$3.00.

D. Kuraitis, KELIONĖ Į ANAPUS GELEŽINIS UZDANGOS. Autoriaus pastabūna neapgauna turistų ir agitpropo propaganda bei užmaskavimai. Abi knygos parašytos lengvu, gražu stiliumi.

Vincas Zemaitis, LIETUVIŲ ETNINIŲ SIENŲ KLAUSIMAI. 3 istoriniai žemėlapiai. 106 psl. Kaina \$2.00.

Vincas Zemaitis, LIUBLINO UNIJOS SUKAKTIES PARASTAJE. 84 psl. Kaina \$1.50.

Šie ir kiti leidiniai yra gaunami NAUJIENOSE, 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

atsilankant darbo valandomis arba užsakant paštą ir pridėnant ženką ir piniginę perlaide.

ženklą. Kovalevas paskelbė bado streiką.

Kovalevas buvo kaltinamas: 1. Gaminiu, redagavimu, platiniu ir pas save laikymu samizdeto "Chronika Tekuščių Sobytių" Nr. 28-34; 2. Naudojimu Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikoje tilpusios medžiagos; 3. A. Solženicyno knygos "Archipelag Gulag" turinio su tikslu platinti ją; 4. Siuntimu į užsienį kai kurių antisovietinių dokumentų; 5. Redagavimu ir pasirašymu tam tikrų pareiškimų.

Teisė: okupuotos Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjas Ignatas Mykolas (?) (Pošev, 1976 m. Nr. 1). Jis 1974 metais teisė penkis lietuvių "nacionalistus". Valstybės prokuroras — Jurgis Bakucionis, kuris po "penkių procesų" buvo pakeltas į pirmąjį Lietuvos prokuroro padėjėją. Advokatas —

Gregorijus Gavronskis savo laiku buvo paskirtas ginti Kudirką, kuris tačiau atsisakė nuo jo patarnavimų, pareiškdamas: "Jeigu Gavronskis yra doras žmogus ir gins mane pagal sąžinę, tai sau tikrai pakenks. Jeigu gi jis nedoras ir vaidins antrą prokurorą, kaip tatau dažnai būna Lietuvoje per politinius procesus, tai aš manau, kad mano byla yra tokia nesudėtinga, kad pakaks ir vieno prokuroro".

Kovalevas, kaip ir Kudirka, atsisakė nuo jam skirtos advokato.

(ELTA)

Padės išvažiuoti iš vergijos

Pirminių rinkimų reikalais Wincansine lankėsi prezidentas Fordas ir turėjo pasikalbėjimus su etninių grupių organizacijų atstovais. Kalbėdamas Milwaukee mieste balandžio 2 d. su etninių organizacijų atstovais, iškilus klausimui apie išardytų šeimų susijungimą ar norinčių atvykti į Ameriką iškvietimais, prezidentas atsakė, kad tokiais atvejais, kada iš Maskvos pavergtų kraštų žmonės bandoma išvykti traukiant, kas pagal Helsinkio susitarimus yra laužymas susitarimo, visados reikia pranešti jam ar Valst. departamentui, nurodant patekusio į sunkumus asmenį, vykty į užsienį asmenis pavarde, vardą, gyvenamąją vietą, dėl ko atsirado trūkdomas ar jo priežasties atsiradimas.

Tokių skundus ar prašymus reikia siųsti ne jam asmeniškai ar į Valst. departamentą, bet nukreipti pati etninių grupių jo padėjėją dr. M. Kuropą, adresuojant prašymus tokia adresu: Dr. M. Kuropas, White House, Washington, D. C. 20500.

Dalyvavęs pasikalbėjime dr. Balčiūnas, kaip lietuvių tautinės grupės atstovas, asmeniškai susitarė su dr. M. Kuropu, kad jis atvyks į Bicentennial lietuvių komiteto minėjimą, įvykstantį 1976 m. balandžio mėn. 25 d. 2 val. po pietų, McCormick salėje ir čia jam bus

galima įteikti prašymus ar skundus, kurie tuojau gaus rimtą eigą, nes nereikės persiuntinėti iš vienos vietos į kitą, nuo vieno valdininko prie kito. Susipažinus su skundais prezidentui, su jo rezoliucija, jie bus įteikti vykdymui Valskybės departamentui-tiesioginei valst. sekretoriui. Kas turėtų iš lietuvių tokių prašymų ar skundų ir norėtų juos įteikti asmeniškai, prašomo balandžio mėn. 25 d. 2 val. atvykti į Bicentennial minėjimą ir čia bus skundai ar prašymai įteikiami prezidento patarėjui dr. Kuropas asmeniškai. Reikalus padės atlikti minėjimo komiteto pirmininkas dr. V. Balčiūnas. Prezidento patarėjų dr. Kuropas yra pakviestas į minėjimą, su-tiko ir dalyvaus. C. K. T.

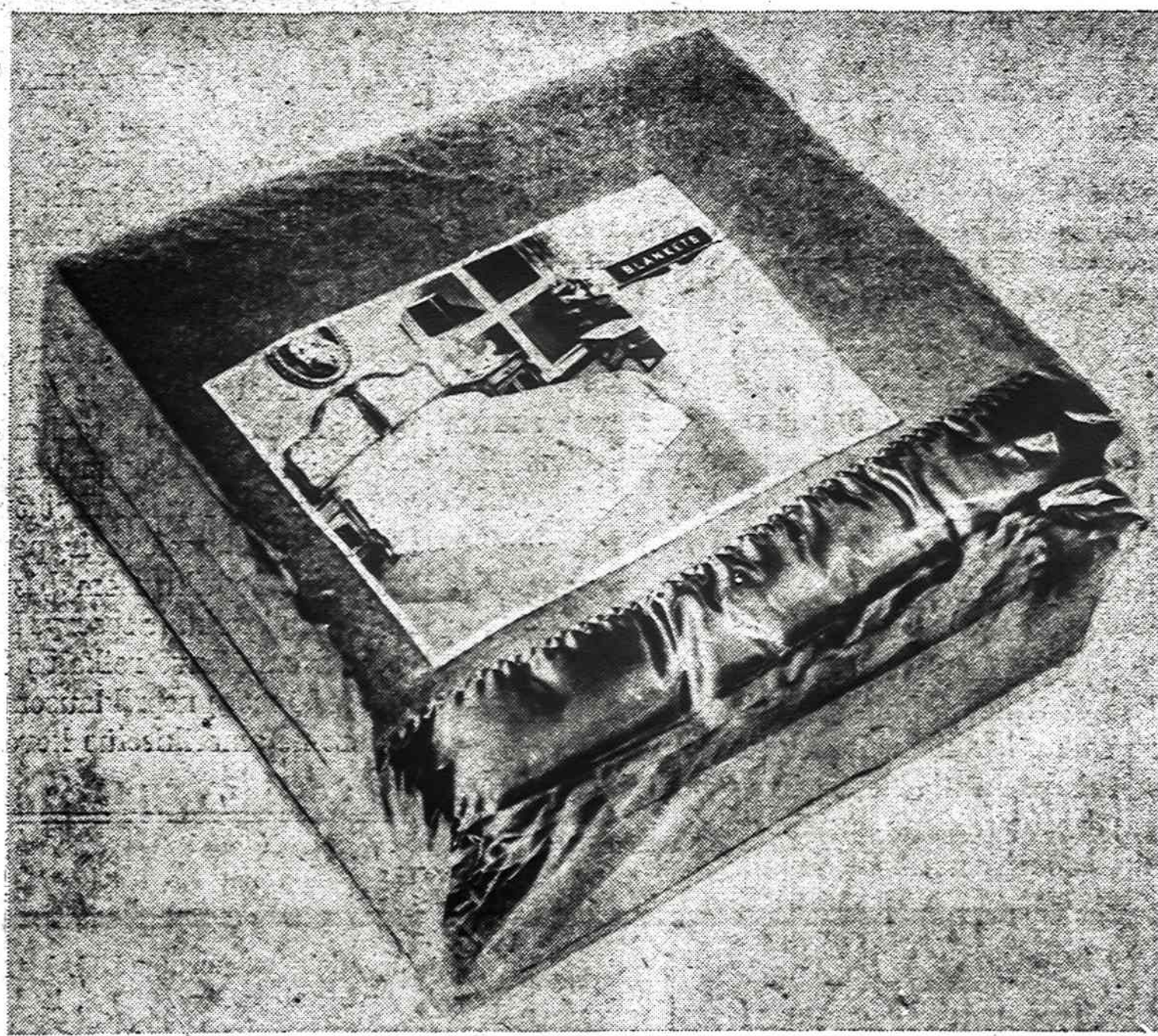
GM sustabdys Shevetės gamybą

Amerikiečiai staiga pakeitė skonių ir pradėjo daugiau pirkti didesnio modelio automobilius, taip kad mažųjų auto par davimas, jų tarpe ir Chevette markės, labai sumažėjo. Todėl Chevroleto bendrovė gal būt įsakys GM Wilmingtone esančiai montavimo įmonei sustabdyti Chevette markės mažų mašinų gamybą.

SKAITYK IR KITĄ PATARK DIENRAŠTĮ "NAUJENAS"

VELTUI

Iš UNIVERSAL graži 72x90 CANNON THERMAL antklodė jums dovana, jei įnešite dabar \$500 ar daugiau į jūsų esamą taupymo sąskaitą!

• MELYNA • ŽALIA • GELTONA

Jūsų santaupos atneša daugiausia pelno pas UNIVERSAL

7¹/₂%
4 year Certificates of Deposit
MINIMUM AMOUNT \$5,000

7³/₄%
6 year Certificates of Deposit
MINIMUM AMOUNT \$5,000

6³/₄%
2 1/2 year Certificates of Deposit
MINIMUM AMOUNT \$5,000

6¹/₂%
1 year Certificates of Deposit
MINIMUM AMOUNT \$2,500

5¹/₄%
INVESTMENT
PASSBOOK
ACCOUNT

UNIVERSAL SAVINGS has been paying the HIGHEST DIVIDENDS consistent with SAFETY and SOUND MANAGEMENT for over 52 years.

All accounts are insured up to \$40,000 by the FEDERAL SAVINGS AND LOAN INSURANCE CORPORATION.

Located just south of the Chicago Circle Campus

PUIKI KNYGA, PARASYTA SU MEILE LIETUVAI IR ZEMDIRBIAMS.

Dr. Juozas Daukantas. ŽEMĖS ŪKIO ŽVITIMAS. Studija. Išleista Chicagoje 1968 metais paties autoriaus lėšomis. Knyga dviejų dalių: Žemės ūkio žvitimio problemos ūkininkų krašte. II dalis: Žemės ūkio žvitimis Lietuvoje.

Autorius savo žodyje rašo: "Jei liūdnas lietuvių tautos likimas nebūtų sutrukęs Lietuvos nepriklausomybės gyvenimo ir nebūtų sugrievęs gražią lietuvių ir suklestėjusią Lietuvos politinę, ekonominę ir kultūrinę laimėjimų, šiandien, drąsiai galima sakyti, lietuvių tauta galėtų didžiulius ir džiugiančius savo žemės ūkio kultūros vaisiais ir prilygti patiems iškiliosioms Europos tautoms".

Knygos apie žemės ūkį atrodo tik žemdirbiams skaityti, kadangi absoliuti lietuvių tautos dauguma (88.12%) buvo ūkininkai ir po pasaulį išiblaškę lietuvių absoliuti dauguma yra arba patys buvę ūkininkai, arba ūkininkų vaikai, reikiama, kad ši knyga bus brangi absoliučiai lietuvių daugumai, ypač kadangi knyga su tokia meile Lietuvos žemei parašyta, kad praėjus skaityti nebesioriori pertraukti. Knyga autorius skiria Lietuvos žemės ūkiui: "Dėkingas sūnus — mylimas tėvas Lietuva".

Knygos 300 puslapių su daug vaizdėlių ir lentelių, kaina tik \$5.00. Gaunama Naujienose.

Čekį arba Money Orderi siųsti tokio adresu:

NAUJENOS

1739 So. HALSTED STREET, CHICAGO, ILLINOIS 60608

Gavę pinigų, tuojau knygą pasiųsime.

NAUJIENOS

Published Daily Except Sunday by The Lithuanian News Pub. Co., Inc.
1739 So. Halsted Street, Chicago, Ill. 60608. Telephone HA 1-4100
THE LITHUANIAN DAILY NEWS

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO, ILLINOIS

Subscription Rates:	
In Chicago \$30.00 per year, \$16.00 per six months, \$8.50 per 3 months. In other USA localities \$28.00 per year, \$14.00 per six months, \$7.00 per three months. Canada \$30.00 per year; other countries \$31.00 per year.	
15 cents per copy.	
Dienraščio kainos:	
Chicagoje ir priemiesčiuose:	
metams	\$30.00
pusei metų	\$16.00
trims mėnesiams	\$8.00
vienam mėnesiui	\$3.00
Kitoje JAV vietoje:	
metams	\$26.00
pusei metų	\$14.00
trims mėnesiams	\$7.50
vienam mėnesiui	\$2.50
Užsieniui:	
metams	\$31.00
pusei metų	\$16.00
vienam mėnesiui	\$4.50
Nauijenos eina kasdien, išskyrus sekmadienius, Leidžia Naujienu Bendrovė, 1739 So. Halsted St., Chicago III, 60608. Telef. HAymarket 1-6100. Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.	

NAUJIENŲ raštinė atdara kasdien, išskyrus sekmadienius, nuo 9 val. ryto iki 5 val. vakaro. Šeštadieniais — iki 12 val.

Norėjo pakenkti minėjimui

Chicagoje ir jos apylinkėse susidarė lietuvių komitetas, kuris ryžosi kartu su amerikiečiais paminėti 200 metų JAV nepriklausomybės sukaktį. Iniciatoriai sukvietė Chicago srityje veikiančias 27 organizacijas ir ryžosi galimai graičiau ir išpūdingiau šią svarbią sukaktį paminėti.

Komitetas savo pirmininku išrinko Dr. Vytautą Balčiūną, jau kelinti metai praktikuojantį mediciną Wisconsin valstijoje, Kenosha mieste, ir dalyvaujantį lietuviškame visuomeniniame gyvenime. Jis retkarčiais atvažiuodavo į Chicagoje ruošiamas konferencijas ir pasisakydavo spaudoje svarbesniais mūsų visuomeninio gyvenimo klausimais. Naujienu skaitytojai Dr. Balčiūną seniai pažįsta, nes jis labai graičiai ir tiksliai aprašydavo svarbesnius Wisconsin lietuvių darbus.

Minėtas komitetas posėdžiavo kelis kartus, aptarė įvairiausius pasiūlymus 200 metų sukakčiai paminėti, nusamdė McCormick salę, esančią pačiame Michigan ežero pakraštyje ir kviečia visus Chicago ir jos apylinkių lietuvių kartu su amerikiečiais paminėti šią reikšmingą sukaktį.

Kad viskas graičiau, kultūringiau ir išpūdingiau praeitų, paruošė gerą programą. Komiteto nariai susitarė su operos dainininku Algirdu Braziu, kad jis prisidėtų prie šio minėjimo. Be solisto Brazio, komitetas susitarė su soliste Prudenceja Bičkienė, kad ji savo malonų ir stiprų balsą įjungtų į šios šventės programą. Šie du populiariausieji lietuvių dainininkai, Chicago simfonijos orkestrui akopanuoiant, parodys amerikiečiams, kad lietuvių gali ne tik lietuviškai, bet giesmę kitą gali ir angliškai užtraukti.

Be dainos ir geriausios muzikos, lietuvių dar pasirodys amerikiečiams kelis lietuviškus šokių ir savo dainų bei šokių pynėmis įsitrauks į amerikiečių ruošiamą svarbų laisvės ir nepriklausomybės minėjimą. Viskas padaryta su saiku, kad nenusibostų tomis pačiomis giesmėmis arba tais pačiais šokiais. Programa bus trumpa, tvarkinga ir pavydzinga. Susirinkusius palaimins nuo komunistų pabėgęs lietuvis katalikų vyskupas V. Briz-

gys, o užbaigos maldą paskaitys evangelikų kunigas Anas Trakis.

Kaip dainininkai, taip šokėjai, taip ir kiti programos dalyviai Chicago lietuviams yra gerai pažįstami, nes jie aktyviai dalyvauja kituose parengimuose, dėsto savo mintis, aiškina nelemtą pavergtos Lietuvos būklę ir kultūringomis priemonėmis stengiasi paveikti amerikiečius, kad ir jie įsitrauktų į laisvės kovą ir padėtų lietuviams išsilaisvinti iš pačios didžiausios vergijos.

Jeigu paklaustum sveiką protą turintį lietuvių, kuo jis tokiu 200 minėjimu galėtų būti nepatenkintas, tai jis nieko negalėtų pasakyti. Jis tikrai pasidžiaugtų, kad Chicago lietuvių tarpe atsirado pakankamas lietuvių skaičius, kurie ėmėsi iniciatyvos tokiam dideliui ir svarbiui darbui.

Nežiūrint į visa tai, vis dėlto Chicagoje atsirado grupelė mūsų tautiečių, kurie iki šio meto nežinoma sumetimais, buvo priešingi šiam Amerikos 200 metų nepriklausomybės sukakties minėjimui. Jiems nepatiko dainininkai, jie nemėgo išnuomos salės, jiems nepatiko komiteto pirmininkas Dr. Balčiūnas. Kai paklausdavo, kodėl galėjo nepatikti patys populiariausieji ir mėgiamiausieji lietuvių solistai, tai neturėjo jokio rimto pagrindo savo užgaidom pateisinti. Kai paklausdavo, kodėl lietuvių kartą į šimtą metų negali paimti didelę ir naują pastatytą salę ir ją pripildyti? Juk lietuvių ne vieną kartą pripildydavo didesnes sales, negu dabartinė McCormick salė. Lietuviai pripildydavo didelę Ashland auditoriją ir kitą tiek susirinkdavo prie jos, užtvindydavo visas gatves ir apylinkes. Susirinkdavo, kalbų išklau-sydavo ir ramiai išsikirstydavo.

Amerika lietuviams daug davė. Davė ji seniems lietuviams imigrantams, daug davė ji ir naujiesiems. Seni lietuvių privėlė bėgti iš Lietuvos žandaro persekiojami, o naujieji bėgo nuo čekistų ir raudonosios armijos. Bet visi Amerikoje įsikūrę, šeimas užaugino, vaikus iš mokslo ir įsitraukė į vietos ekonominį, visuomeninį ir net kultūrinį gyvenimą. Lengviau buvo įsikurti naujai atvažiuosiemis, nes jie čia atvyko apsišarvavę mokslo žinomis, aukštųjų mokyklų liudijimais ir gerais amatais bei specialybėmis.

Amerika buvo gera ne tik seniems imigrantams, ji buvo draugiška ir gera naujai atvykusiems. Ji praverė savo duris ir mokslo įstaigas, į mokyklas ir leido įsitraukti į visuomeninį gyvenimą. Kaip naujai atvykusieji, taip ir anksčiau čia atsiradusieji; kaip prieš 20 metų čia gimusieji, taip ir šimtmečio pradžioje Amerikoje dienos sviesą išvydusieji privėlė panaudoti šią progą, susilietuviai supranta 200 metų nepriklausomybės sukakties lietuvių supranta 200 metų nepriklausomybės sukakties reikšmę, nes lietuviams teko nepriklausomai tikrai tris dešimtmečius gyventi. Lietuvos nepriklausomybę lietuvių laisvai tikrai Amerikoje gali minėti. Lietuvoje apie krašto nepriklausomybę prasitarti pavojinga.

Vieningai, organizuotai parodykime amerikiečiams, kad mes, šveddami Amerikos 200 metų nepriklausomybės sukaktį, prisimename ir pavergtą Lietuvą. Kad mes suprantame nepriklausomybės ir laisvės svarbą, ir norime, kad mūsų broliai ir seserys būtų laisvi ir patys galėtų nepriklausomai savo reikalus tvarkyti. Dalyvaudami Amerikos 200 metų nepriklausomybės sukakties šventėje, mes padarome amerikiečius kovos už Lietuvos laisvę dalyviais.

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

RAŠO DAN KURAITIS

Pavasaris eina Karpatų kalnais

BUDAPESTO BARAS

Kur buvo keliolika viešbučių, dabar Dunajaus krantinėje stovi vienas, daug didesnis ir aukštesnis už anuos. Anksčiau iš viešbučių maitinosi didoka grupė žmonių, dabar pelnų nėra valstybei. O gal Vengrijoje viskas truputį kitaip. Gal čia savo nagus pridėda ir aukšti valstybės pareigūnai.

Neturėjau progos visko išaiškinti, bet žinau, kad vengriškas „komunizmas“ ne toks žiaurus, koks yra rusiškas. Jis ne toks žiaurus, negu rusų primestas lietuviams.

Dabar yra vienas didelis viešbutis, kuriame privlo registruotis visį užsieniečių. Vengrai žino, kas atvažiuo ir kur apsislojo. Tai žino ir Lietuvoje. Jeigu užsieniečiai atvyko į Vilnių, tai jis privlo apsislojti „Gintare“, o jeigu apsislojo Budapešte, tai jis turi apsislojti ne kokiam vengriškame viešbutyje, bet dideliame „Internationale“, „Internacionalu“ jis vadina si net ir dabar, kai oficialiai jokio „Internacionalo“ jau nėra, nes Stalinui jis jau nebuvo reikalingas, per brangiai kainavo.

Jau minėjau, kad tame dideliame ir naujame viešbutyje yra didelis baras. Iš pirmo žvilgsnio jis turėtų pirmon eilėn turėti gerų vengriškų gėrimų. Vengrai turi gerų vynų, pas juos buvo ir stipresnių. Bet tame didžiajame bare nesimato nei vienos „Tokajo“ bonkos. Ten butelių stovėjo didžiausios eilės, kaip karo metu artilerijos sviedinių, bet nei vienas sviedinys nebuvo vengriškas arba rusiškas. Daugiausia „sviedinių“ buvo amerikietiškių, vėliau sekė angliš-

ki, prancūziški ir net portugališki, bet nesimato vengriškų. Nebuvo nei rusiškų. Matyt, kad rusiškų sviedinių pistonai buvo negeri, jeigu baro eilėn jų nepastatydavo.

Akimis perėjau visas bare pastatytas bonkas, bet rusiškos bonkos niekur nemačiau. Manau, kad kur nors bus užkšta rusiškos degtinės bonka, bet aš jos nepastebėjau. Man vengrai pasakojo, kad rusiškos vodkos pas juos niekas negeria. Jeigu į barą užėina rusai, tai jiems pirmon eilėn rūpi paragauti amerikietiškos degtinės. Į vadką jie nenori ir pasižiūrėti. Rusai vodkos gauna pačioje Rusijoje, o jeigu kuris tarnybos reikalais yra pasiūstas į Vengriją, tai nori paragauti užsieninės, o ne rusiškos. Pirmon eilėn rusai paprasčiausiai amerikietiškos, o kai jiems duoda „Canadian Club“ stiklinuką, tai jie susimaišo, jiems neaišku, kaip amerikiečiai gali gerti kanadišką degtinę, o ne kurią kitokią. Jie užsako burbonus ir kitokios degtinės, bet labiausiai ir jiems patinka kanadišką. Jie, vargšeliai, kad ir tas „Canadian Club“, yra toks amerikietiškas, kaip ir Kentucki burbonas. Rusai negali suprasti, kaip degtinė gali būti tarptautinė.

Kodėl tau geriausia patinka „Canadian Club“? — manęs paklausė patarnautojas.

Geriausia patinka todėl, kad ji sveikiausia, — jam atsakiau. — Kai išmeti stiklinuką arba du, tai nei galva neskauda, nei krūtinės nedegina ir apetitą sukelia. O jeigu geri kokį kitokį gėrimą. Tai jis nėra toks naudingas žmogaus organizmui, kaip „Canadian Club“.

Amerikoje yra ir kitų gerų degtinių, kurias gali gerti kaip geriausius vaistus, nieko tau neskaudės, o tiksliai gera padarys. Tau nereikia ir pas gydytoją eiti, — aš jam aiškinau. — Amerikoje geri gydytojai taip

išmeta po stiklinuką, kad būtų daugiau drąsos ligai, akis pažiūrėti. Yra vienas kitas modernus gydytojas, kuris degtinę draudžia, bet kitų nieko nesako...

Be degtinės, tame pačiame bare mačiau ilgiausią eilę cigarečių. Stovi išsirikiavę ilgiausia eilė, kaip kareivių. Degtinės bonkos stovi viršutinėje baro lentynoje, o cigaretės stovi žemesnėje. Ir čia pirmoje eilėje ir didžiausioje vietoje stovi amerikietiški įvairūs cigaretai. Gali pirkti vieną pakelį, bet gali išsinešti ir visą paką. Niekas tau nieko nesakys, tikrai mokėk už viską doleriais.

Už baro patarnautojai visi yra jauni vyrai. Jie ne tik mandagiai patarnauja graičia angliška kalba, bet amerikietiški akcentu kalba. Jie kalba angliškai su klientais, bet angliškai jie susikalba ir tarp savęs.

Išsikalbėję su tais bartenderiais, nuslėgiau, kad Vengrijoje geriausia yra amerikiečių degtinė, amerikietiškos cigaretės ir dar jie pridėjo kad geriausi yra Amerikos automobiliai. Vengrijoje jau minėjau, kad atsirado daug Kadaro „milijonierų“. Jie turi automobilius, bet tikras milijonierius turi dar ir amerikietišką automobilį. Ten labai gerai skaitomas Buickas, Chevroletas, o kas pajėgia įsigyti Mercury arba LDT, tai jau tikrai didelis ponas.

Jie taip pat pripažįsta, kad geriausia yra Anglijoje austi. Yra gerų ir amerikietiškių drabužių, bet vis dėlto angliški geresni. Prancūzai gamina gerą konjaką.

Bet, svarbiausia, Vengrijoje geriausias yra Amerikos doleris. Dolerių dabar yra ir daugiau, kitos valstybės savo pinigų vadiną doleriais, bet JAV doleris yra pats geriausias.

Paklausiau bartenderių tokį klausimą:

DR. A. PALAIČIO PASKAITA SKAITYTA CHICAGOS LIETUVIAMS

(Tęsinys)

O p. Zalatorius nebuvo jokiose stovyklose, pataikė gerai žygiuot su okupantu vieną taktą ir pulkiai su juo sutardamas.

Tas ponas Z. Kalbėjo tenai, kai jis tik į okupuotą Lietuvą įvažiuo, tai jis jau tuoj pamatė kolūkių pastatus, gražius gamyklų korpusus ir jis iš to sprato, kad Lietuva buvusi senuolių artoji kraštas jau virsto modernišku industriniu kraštu.

Žinoma, tas labai patiko okupantui.

Ar mes šiandien galim pasakyti, kad tai buvo kalba į mūsų brolius lietuvių? Ar šita kalba turėjo ką nors bendro su mūsų broliais lietuvių?

Pono Zalatoriaus kalba nieko neturėjo su jais, ji buvo prieš juos. Ar mes nežinome, kad tie kolūkių pastatai yra pastatyti, kad mūsų brolius varu suvarytų į tuos kolchozus, kad jie paskutinią kasnį duonos atiduotų, kad jie visą laisvę atimtų, tik tam, kad galima būtų juos lengvai sekti, juos persekioti ir kad jie savo sunkiu darbu okupantui dirbtų, patys alkani būdami.

Mūsų brolius lietuvių, ašaras šluostydamas, eina į tuos kolchozus ir neapsakytą vergiją.

O dabar pažūrėkim į tuos „gražiuosius“ korpusus, gamyklas kurias tas p. Zalatorius geris.

Ką jie duoda mūsų Lietuvai ir lietuviui?

Pirma, jie užtersia gerą Lietuvos orą, užtersia taip, kad net augalai išdžiūsta aplink, miškai išdžiūsta apie tuos gerbiamus korpusus, o į tuos korpusus sugabena darbininkus iš Rusijos. Lietuviai per prasti, nemoka dirbt tose gamyklose. Taip priveža rusus, juos aprūpina darbu, jie atima vietą ir lietuvių, jie padeda skriausti lietuvių, persekiot, o tie gaminiai tų korpusų, gamyklų, jie vežami į Rusiją, išgabenami visi. Tai kam tie gražūs korpusai, ponas Zalatoriau?

Okupuotos Lietuvos mokslinei susibūre, nutarė ir pradžiai okupanto, kad kiek galima mažiau tų korpusų statytų, nes jie per daug Lietuvą naikina.

Tai ar tie korpusai duoda Lietuvai kokios naudos, kurias tas p. Zalatorius su tokia pagarbą čia mini. Priešingai mūsų tautai, likusi ten, būtų labai laiminga, jei tų korpusų nebūtų ir jeigu juos iš ten galima būtų išnaikinti.

Tai kodėl tas ponas Zalatorius ten nuvažiavęs juos taip giria,

nejaugi jis yra agentas mūsų okupanto?

Tuo aš nenoriu tikėti, greičiausiai yra aklas, apakęs.

Man teko pasikalbėti su žmonėmis, atvykusiais iš ok. Lietuvos, jie klausė, kodėl mes gabenam savo vaikus į pionierių stovyklas, juk mes, ten gyvendami, ir mums gresia baisiausias bausmės už tai, bet mes ginam savo vaikus, kad jie nepakliūtų į tas stovyklas, o jūs, čia būdami laisvi, gabenate savo vaikus į tas stovyklas, į kurias mes nenorim, kad mūsų vaikai ten pakliūtų, tai ką mums dabar atsakyti?

Kada mes sakome, kad mums reikia bendrauti su mūsų tautos dalimi, o mums mūsų tautos sūnūs ir dukros šitaip sako atvykę iš tėvynės.

Tai ką mes jiems atsakysim? Atsakysim, kad mes bendravom ne su ta likusia tautos dalimi, bet su okupantu, su tuo, kuris juos smaugia, vergais pavertė ir kuris juos į Sibirą velka ir į psichiatrines ligonines kiša.

Pagalvokim apie mūsų tautos sūnus, kurie mirčiai žiūri į akis ir eina į kalėjimus, jie gina savo musistatymus.

Pažiūrėkim Nijolę Sadūnaitę ir daug kitų, kurie paskutiniam savo teismo žody yra pasakę kaip pav. N. Sadūnaitė pasakė: „Man šiandien yra laimingiausia diena visame mano gyvenime, nes aš šiandien galū parodyti kaip aš myliu savo tėvynę, kaip aš myliu savo tautą ir kiek aš dėl jos pasiaukojau“.

Ar mes galėtum tą padaryti? Ar ponas Zalatorius, kuris nuvažiuo į okupuotą Lietuvą ir gyvė tuos pastatus, galėtų tą pasakyti teisme, jei jam grėstų mirties bausmė už tai? Bet Nijolė Sadūnaitė nebijojo to, nors jai grėsė mirties bausmė.

Taip reikia kovoti už mūsų kraštą mūsų tėvynę. Mes turim su tais bendrauti su tais turim eiti vienu keliu, kurie kovoja už mūsų tėvynę prieš okupantą.

Už ką žuvo Kalanta? Ar jis žuvo, kad mes galėtum savo vaikus vežti į pionierių stovyklas, ar kad mes galėtum nuvažiuoti į okupuotą Lietuvą panegirikos kalbas sakyti?

Kalanta mirė liepšnose, kad parodytų pasauliui, kaip Lietuvą trokšta laisvės, nepriklausomybės.

Mes, čia dirbdami Bendruomenė ar kitur, neturim manyti, kad mes esam viskas — ne, viskas yra tenai mūsų tėvynėj ir ralijs ir perėti grynai ir resmes su jais turim eiti, koją į publikos „stona“.

koją žygiuot ir jiems padėti dirbti, bet ne su okupantu!

Noriu pasakyti, kad būkime vieningi, bet jei matome, kas vienybė ardo, šalinim tuos iš mūsų tarpo.

Kas jis bebūtų, ar jis elinlis Bendruomenės narys ar pareigūnas, jei jis ardo vienybę — šalin iš mūsų tarpo.

Tad aš linkiu vieningo darbo, stiprybės ir pasisekimo jums ir visiems, kurie nori dirbti mūsų tėvynėj ir mūsų tautos laisvei. (Pabaiga)

Švedijos karalius Čikagoje

Didoka švedų kolonija Čikagoje ir jos apylinkėse prisiskaito apie 300.000 švedų kilmės asmenų. Švedijos pirmieji emigrantai Amerikos žemėje gal būtų išlipę dar kolonijaliniiais laikais.

Bet Čikagos apylinkėje, Summerdale ir Edgewater vietovėje švedai pasistatė pirmąją švedų liuteronų bažnyčią 1892 m., kurią Švedijos karalius Carl XVI Gustaf, būdamas Čikagoje, pasistengė aplankyti ir išklausti velykines pamaldas.

Pamaldoms pasibaigus, Švedijos karalius, prisitardamas prie altoriaus, kreipėsi į bažnyčioje esančius švedus, kurių buvo virš 600, tardamas: „Ypač keliant, esanti vis naujoje vietoje, yra didelė pagunda rasti tokioje gražioje bažnyčioje ir tokioje dienoje, kaip šiandien kad turime“.

Po to karalius apsilankė švediškoje Tribune laikraščio redakcijoje, 5301 N. Clark, ir vėliau, 5248 N. Clark, atidarė Švedijos muziejų, kurį įsteigė Skandinavijos Bendruomenė specialiai Amerikos 200 metų nepriklausomybės gyvenimo progai. Muzėjaus įsteigėjai karaliui įteikė bronzinį medalį ir tarp stiklų išremuotą 2 dolerių banknotą.

Karalius lankėsi taipgi ir švedų pensininkų draugijos šilaukose senelių namuose, 2320 Pioneer Rd, kur pasikalbėjo su švedu, John I. Johnsonu, turinčiu 84 m. amžių ir su jo žmona Editha, turinčia 81 m. Seneliai karalių pasveikino su vedybomis, kurios manoma, gali būti paskutinės švedų karališkojo šeimoje, nes Švedijoje daugiau atsiranda rasų, reikalaujančių atsakyti karelyjos ir perėti grynai ir resmes su jais turim eiti, koją į publikos „stona“.

— O ką geriausia turi rusai:

— Bartenderiai pradėjo šaipytis ir dodyti ilgus lūpas. Pradžioje nieko nesakė, bet kai apsidairė ir įstikino, kad pavojaus rusų artumoje nesimato, tai vienas priejo prie manęs ir tarė:

— Rusai turi gerą gerklę...

— Bet gerkles negali parduoti, — jiems pastebėjau.

— Ne, savo gerkles jie negali parduoti, nes vargu ar atsirastų pirkėjų.

Gerkles savo jie neparduoda, bet stengiasi parduoti „stofą“, kuris eina iš gerkles. Bet tas „stofas“ tinka tikrai žmonėms, mulkini. Laisvasis pasaulis jau pradeda pažinti rusišką gerklę. Labai didelę turėjo Nikita Chruščiovas, nemažesnę yra ir Brežnevo, bet ji nevelkia laisvame pasaulyje. Jo gerkle stebuklas daro tuose kraštuose, kur yra užkimsios kitos gerkles. O kur užkimsios žmonių gerkles tai rusišką gerklę labai lengvai užčiaupia. Kartais užtenka vieno klausimo, kad rusas užčiaupia.

(Bus daugiau)

SKAITYKITE IR PLATINKITE

DIEBRAŠTĮ „NAUJIENAS“

IOS VISAD RAŠO

TEISYBE

TELEF. PR 8-3229

DR. ANNA BALIUNAS AKIU, AUSU, NOSIES IR GERKLES LIGOS

2858 W. 63rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. K. G. BALUKAS AKUSERIJA IR MOTERU LIGOS GINEKOLOGINE CHIRURGIJA

6449 So. Pulaski Rd. (Crawford Medical Building). Tel. LU 5-6446
Prima ligonius pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti 374-8004

DR. C. K. BOBELIS INKSTU IR ŠLAPIMO TAKU CHIRURGIJA

Tel. 695-0533
Fox Valley Medical Center
860 SUMMIT STREET
ROUTE 58, ELGIN, ILLINOIS

DR. PETER BRAZIS PHYSICIAN AND SURGEON

2434 WEST 71st STREET
Ofisai: HEMlock 4-5849
Rezid.: 388-2233
OFISO VALANDOS:
Pirmadieniais ir ketvirtadieniais 1-7 val.
antradieniais, penktadieniais nuo 1-5, trečiadieniais, šeštadieniais 8-3 val.
ir sešadieniais, septyniadieniais 9-3 val.

DR. PAUL V. DARGIS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Westchester Community Clinics
Medicinos direktorius.
1938 S. Mannheim Rd., Westchester, Ill.
VALANDOS: 3-9 darbo dienomis ir kas antrą sešadienį 8-3 val.
Tel.: 562-2127 arba 562-2728

REZ.: GI 8-0873

DR. W. EISIN - EISINAS AKUSERIJA IR MOTERU LIGOS GINEKOLOGINE CHIRURGIJA

6132 So. Kedzie Ave., WA 5-2670
Valandos pagal susitarimą. Jei neatliepia, skambinti MI 3-0001.

TEL. — BE 3-5893

DR. A. B. GLEVECKAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS ODOS LIGOS — CHIRURGIJA

SPECIALYBĖ AKIU LIGOS
3907 West 103rd Street
Valandos pagal susitarimą.

DR. K. A. V. JUCAS

Tel. 561-4605 ir 489-4441
OFISAI:
1002 N. WESTERN AVE.
5214 N. WESTERN AVE.
Valandos pagal susitarimą.

Ofiso tel.: HE 4-1818
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MESKAUSKAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS VIDAUS LIGŲ SPECIALISTAS

2454 WEST 71st STREET
VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais, ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 3 iki 7 val. popiet. Tik susitarus.
Trečiadieniais uždaryta.

DR. FRANK PLECKAS OPTOMETRISTAS KALBA LIETUVISKAI

2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir "contact lenses".
Val. pagal susitarimą. Uždaryta trečiadienį.

DR. LEONAS SEIBUTIS INKSTU, POSLES IR PROSTATOS CHIRURGIJA

2656 WEST 63rd STREET
Val.: antradienį nuo 1-4 po pietų.
ketvirtadienį nuo 5-7 val. vak.
Ofiso telefonai: 776-2880
Naujas rez. telefonas: 448-5545

DR. VYT. TAURAS GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

Bendra praktika, spec. MOTERU LIGOS
Ofisai: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223
OFISO VAL.: pirm., antradienį, trečiadienį, penktadienį ir šeštadienį 9-1.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Jei neatliepia, tel. HE 4-2123.

V. Tumasonis, M. D., S. C. CHIRURGAS

2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: Gibson 8-5795
Prima ligonius pagal susitarimą. Del valandos skambinti tel. HE 4-2123.
Jei neatliepia, tel. HE 8-6195.

P. ŠILEIKIS, O. P. ORTHOPEDES-PROTEZISTAS

Aparatai — Protezai, Med. Bandžiai. Speciali pagalba kėlimams (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Sešadieniais 9-1.
2850 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629
Telef.: PProspect 6-5084

SKAITYK PATS IR PARAGINK
KITUS SKAITYTI
NAUJIENAS

Dalyvaukime Bicentennial minėjime

Spaudoje pasirodė žinučių ir skelbimų, kad š. m. balandžio 25 d. Mc Cormick patalpose rengiamas Jungtinių Amerikos valstybių 200 metų Nepriklausomybės minėjimas. Jeigu jau toks minėjimas rengiamas ir nežiūrint, kokia žmonių grupė ar komitetas rengia, reikia dalyvauti.

Bet pasirodė, kad atsiranda tokių ir iš mūsų pačių lietuvių, kurie kitus ragina nedalyvauti.

Pasiteiravus pas kompetentingus asmenis, gauni atsakymą, kad tikrai Draugas, apie minėjimą nededa, net apmokamų skelbimų. Sako Draugo administratorius kunigas Činičkas buvo pažadėjęs minėjimą skelbti ir net 300 dol. už įdėsimus skelbimus priėmė. Bet jam staigiai susirgus ir į ligoninę patekus, kiti Draugo stabo nariai atsisakė skelbimus dėti. Kas gi čia dabar Draugui pasidare galvoji žmogus? Šiaip jau Draugas už pinigų, net ir nevisai leistinus skelbimus talpindavo.

Prieš keletą metų tik už 25 doleriukus, vieno asmens dėju skelbimą, raginantį neskaityti Naujienų. Arba už dolerius, net prieš savo viršininką kardinolą Codį šv. Kazimiero kapinių reikalais rašinius ir skelbimus dėdavo. O čia lietuviškam reikalui atsisakė dėti skelbimus! Nors ir jokių duomenų neturint galima drąsiai rašyti, koks nors pinigocius ar koks vienetas pasiūlė didesnę dolerių sumelę, va ir nėra skelbimų. Skaudu, kad doleris nulemia, net ir tautinius reikalus.

Pasitaiko ir gana juokingų teiginių. Porą asmenų sakė, kad Draugas būtų dėjęs skelbimą, bet ten visą košę kvikyls išvirs. Nesamone, kvikyls nėra ten toks galingas. Čia doleriukų klausimas. Kiti dar sakė, kad šis minėjimas, darysias konkurenciją šokių šventei. Dar didesnė nesamone. Šokių šventė įvyks tik maždaug už penkių mėnesių ir ši šventė tikrai jokios konkurencijos nedaro.

Galime mes nedalyvauti pavyzdžiui Naujienų. Draugo.

Laisvosios Lietuvos ar kitų laikraščių baliuose ar kitokių se parengimuose, tai jau yra mūsų vidaus reikalas. Jeigu jau kas nori, tai vienas kita galės vienai ar kitaip nuteikti, tai tarp mūsų ir pasiliks.

Bet kurstyti ir nedalyvauti, nežiūrint tokia organizacija rengia, ten kur susiduriame su amerikiečių publika ir net valdžios atstovais, tai jau neleistina ir net nepateisinama. Statykime Lietuvos ir lietuvių reikalus aukščiau įvairių ambicijų.

Mielas, lietuvi nežiūrėkime, kas skelbė ar neskelbė, jeigu tik sveikata ir kitos aplinkybės leidžia, dalyvaukime minėjime. Nesukomproituokime amerikiečių akys. Galėsime pasiekti po minėjimo.

Stasys Juškėnas

Amerikos lietuvių istorijos pradžia

Juozas Krasauskas, senas Amerikos lietuvių spaudos bendradarbis gyv. Worcester, Mas., atsiuntė laikraščio "The Catholic Free Press" šių metų balandžio mėn. 9 dienos išskirpą, kurioje yra šv. Mato (St. Mathias) Marboro bažnyčios administratoriaus (klebono) kun. Fr. Valkavičiaus straipsnis antrašte "America's 200 years. Lithuanians came to build the Church and the nation". Straipsnis dalį panaudojame.

Irodymų apie pavienius lietuvius Amerikoje randama jau nuo Revoliucijos karo. Žinoma buvo Tadas Kostiuška, Jurgio Washingtono draugas. Beveik šimtą metų vėliau buvo Aleksandras Bielaskis, kurį dažnai aplankydavo Abraomas Linkolnas.

Tačiau valstiečiai buvo, kurie sudarė lietuvių emigracijos masę į Jungtines Valstijas po Civilinio Karo. Jų exodo (masinio iškėlimo) faktoriai buvo laisvesnis judėjimas baudžiavą panaikinus 1861 metais, 1863 metų sukilimas (Lietuva po Rusiją išbuvo nuo 1795 iki 1915 metų), 1867 — 68 metų badas, bėgimas nuo kariuomenės prievolės ir ekonominės bei civilinės laisvės ieškojimas.

Darbingi lietuvių atplaukdavo iš Vokietijos uostų, patys apsimokėdami už kelionę ir dar turėdami kuklių šūpanų būtiniausiųs išlaidoms New Yorko uoste juos pasitikdavo geležinkelio kompanijų ir kasyklų agentai, kurie juos rekrutavo kartu su kitais ateiviais iš kitų Centro Europos kraštų.

Pensilvanijos antsluoto (anglies) sritis pirmuosius ateivius vyliojo į miestukus kaip Pittston 1867 ir Plymouth 1869 metais. Neuzilgo pradėjo (lietuvių) kolonijos dygti ir kitose rytinėse ir centrinėse valstijose: Chicagoje 1892 metais, Brooklyne ir Worcesteryje 1894, Clevelande 1895, Baltimorėje 1897 metais.

Nuo 1899 iki 1911 metų atkeliavo visas bertainis milijono lietuvių — daugiausia kalbikų ir daugiausia darbininkų. Bet 1924 metais įvesta sąlyška "tautinės kilmės" kvota prasidejusia imigracija iš Lietuvos sumažino iki minimumo. 1924 metais kvota sumažino imigraciją metams iki dviejų nuosimčių 1890 tautybių čia buvusių 1890 metais. Tuo būdu lietuvių imigracija buvo visiškai eliminuota.

Sykį patekę čia, lietuvių turėjo apsieiti širdies su savo naujai rastomis laisvėmis. Jie čia atvyko iš Europos dalies menkai težinomos angliskaj kalbanties savo kaimynams. Keista, senoviška kalba kalbantieji imigrantai kartais buvo nemėgiami kitų miestelio gyventojų ir nesimpatiški visų kupa bei kunigų ignoruojami.

Jei pradėjo steigti tarpusavyje pašalpos draugas, kurios visa pirmenybė atidavė paraprijų steigimui ir žemės pirkimui bažnyčioms statyti ir kuni gamis rekrutuoti. Pirmasis toks žygis buvo šv. Kazimiero bažnyčia Shenandoah (Senadorio) Pa., 1872 metais. Pradžioje lietuvių jungėsi ir lenkų paraprijas ir draugas, bet netrukus jų tradicinė rivalizacija

virtė smuriais, prasidėjo bylinėjimai teismuose, kas paskatino abidvi šias grupes eiti skirtingais keliais.

Disputai su vietiniais vyskupais dėl bažnyčių nuosavybės teisių davė progos dešimčiai skizmatiškų bažnyčių (taip Ro mai ištikimieji kunigai vadino tautines bažnyčias, jpr.), kurias globojo lenkų Tautinė Bažnyčia, įsteigta 1897 metais. Tokios atskiros lietuvių bendruomenės trumpai tegyveno ir mažai kas iš jų beliko ar visiškai nebeliko šiandien.

J. Pr.

SUSIRINKIMU PRANEŠIMAI

ZARASISKIŲ KLUBO pavasarinis banketas įvyks balandžio 24 d. šeštadienį, 7:30 val. vakaro Vyrų salėje, 2455 W. 47 St. Bus šalta ir šilta vakarienė, programa. Šokiams gros Ramonio orkestras. Bilietus reikia išsityti iš anksto paskambinant telefonui: HE 4-7916 po 5 val. vakaro.

Valdyba

ZEMAIČIŲ KULTūros KLUBO eilinis narių susirinkimas įvyks trečiadienį, balandžio 21 d. 1 val. popiet Gintaro salėje, 2548 W. 69th St. Nariai kviečiami atsilankyti ir jau laikas užsimokėti savo duokles. Yra daug svarbių reikalų svarstyti. Bus ir vaišės.

Rožė Didžgalvis, raš.

A. A.

ANE ESKIS (Schwarcelytė)

Gyv. 4241 So. Fairfield Ave.

Mirė 1976 m. balandžio 19 d. 6:30 val. ryto, sulaukusi 74 metų amž. Gimusi Li etuvoje, Tauragės apskr. Trakinių km. Amerikoje išgyveno 25 metus.

Paliko nuliūdę: vyras Jurgis, sūnus Jurgis, marti Ella, uošvė Marė Schwarcelienė su šeima, gimintė Ana ESKIS su su šeima ir kiti giminės, draugai bei pažįstami.

Lietuvoje liko 2 seserys — Ida Sereikienė ir Madė Gavenienė.

Kūnas pašarvotas S. C. Lack (Lackawicz) koplyčioje, 2424 W. 69 St. Trečiadienį, 3 val. popiet bus perkelta į Ev. Liuteronų Tėviškos paraprijos bažnyčią, kurioje 7 val. vak. bus būdėtvės.

Ketvirtadienį, kovo 22 dieną 10 val. ryto bažnyčioje bus laidotuvių pamaldos, o po jų bus lydimas į Bethania kapines.

Visi a. a. Ane ESKIS giminės, draugai ir pažįstami nuosirdžiai kviečiami dalyvauti laidojime ir suteikti jai paskutinį patarnavimą ir atsisveikimą.

Nuliūdę lieka: vyras, sūnus, giminės.

Laidotuvių direktoriai Steponas C. Lack ir sūnus. RE 7-7879

GEROS DOVANOS

ŠIOS KNYGOS PARDUODAMOS DABAR "NAUJIENOSE" SU DIDELEMIS NUOLAIMOMIS:

Dr. A. J. Gussen — DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis. \$3.00
Kietais viršelais, vietoje \$4.00 dabar tik \$3.00
Minkštais viršelais tik \$2.00

Dr. A. J. Gussen — AUKŠTA KULTūra — ŽIAURUS ŽMONES. \$2.00
Kellonės po Europą įspūdžiai. Dabar tik \$2.00

Galima taip pat užsisakyti paštą, atsiuntus čekį arba money orderį.

NAUJIENOS,

1739 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL. 60608

RIMTA KNYGA — GERIAUSIA DOVANA

Naujienose galima gauti puikių knygų, kurios papuos bet kokią knygų spintą ar lentyną.

K. Bielinis, PENKTIETI METAi, gražiai įrista, 392 psl. \$6.00
K. Bielinis, DIENOJANT, gražiai įrista, 404 psl. \$6.00
Dr. Karys Grinys, ATSIMINIMAI IR MINTYS. II tomas. Gražiai viršelais. 336 psl. Kaina \$6.00. Minkštais virš. \$5.00

Prof. Vael. Badiška, SENJU LIETUVISKU KNYGU ISTORIJA, I tomas, 208 psl. įrista — \$3.00, minkštais viršelais — \$2.00. II tomas, 225 psl. įrista — \$3.00, minkštais viršelais — \$2.00

Prof. S. Kairys, LIETUVA BUO, gražiai įrista, 416 psl. \$5.50
Kipras Bielinis, GANA TO JUNGU, 492 psl. minkštais viršelais. \$5.00

Juozas Liudžius, RAŠTAI, 250 psl. \$3.00
P. Liudžius, ATSIMINIMAI APIE JUOZĄ LIUDŽIŲ, 88 psl. \$1.00

Janina Nardeš, TRYS IR VIENA, jaunystės atsiminimai 170 psl. \$3.00

M. Gudelis, POVLAS-MILERIS biografijos bruožai 232 puslapiai \$3.00

Knygas užsakant reikia pridėti 25 ct. pašto išlaidoms.

NAUJIENOS,

1739 S. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 — Tel. HA 1-6100

ŠVENTO RAŠTO PAMOKYMAI IR PAAISKINIMAI
KIEKVIENA DIENA BŪTINI KRIKŠČIONIUI

"Išsisi ir tyli visa žemė, džiūgias ir linksmai šūkavja".
Iza. 14:7.

Dėkojame Dievui už tokį brangų ir širdi palinkšminanti jojo pažadą, kuris bus įvykdytas tada, kai bus įsteigta žemėje ilgai maldose prašytoji Dievo nepajudinamoji karalystė, kurios Karalius karaliaus teisingume ir kurios kunigaikščiai darys teisybę. (2z. Iza. 32:1; Pat. 14:7). Iš tikrųjų šia karalystę, kaip pranašo pasakys, bus "visų tautų pagėdavimas". Jos veikimu bus palaimintos visos žemės tautos ir giminės. Joje bus suteikta žmonėms pilno ir amžino gyvenimo laimė, ramybė, sveikata, atilsis, saugumas, gerovė ir tobula teisingumo ir meilės valdžia. Visi pavojingi, kenksmingi ir nepataisomi žmonijos priešai bus sunaikinti nuo žemės paviršiaus.

Visi žino, kad mirtis yra žiauri ir patiečia kiekvieną. Bet kur yra mirtis? Į tą klausimą atsako knyguė "Vilius po mirties", kurią gausite nemokamai. Rašykite:

F. ZAVIST, 3715 WEST 66th STREET,
CHICAGO, ILLINOIS 60629.
SV. RAŠTO TYRINETOJAI

PETKUS

TEVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street
Telef.: GRovehill 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWnhall 3-2108-9

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖ TUTOMOBILIAMS PASTATYTI

Laidotuvių Direktorai
MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

MAKŠTOS VIETA

REpublic 7-5600 REpublic 7-5601

EUDEIKIS

GAIDAS -- DAIMID

SENIAUSIA IR DIDžiausia LAIDOJIMO ĮSTAIGA

4605-07 So. HERMITAGE AVENUE
Tel.: YArds 7-1741-1742

4330-34 So. CALIFORNIA AVENUE
Telefonas: LAfayette 3-0440

MODERNISKOS AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

NARIAI:

Chicago
Lietuvių
Laidotuvių
Direktorių
Asociacijos

AMBULANCE
PATARNAVI-
MAS DIENA
IR NAKTĮ.

TURIME
KOPLYČIAS
VISOSE MIESTO
DALYSE.

ANTANAS M. PHILLIPS
TOMAS IR LAURYNAS LABANAUSKAS

3307 So. LITUANICA AVENUE. Phone: YArds 7-3401

BUTKUS - VASAITIS

1446 So. 50th Ave., Cicero, Ill. Phone: OLYmpic 2-1003

PETRAS BIELIUNAS

4348 So. CALIFORNIA AVE. Phone: LAfayette 3-3572

GEORGE F. RUDMINAS

3319 So. LITUANICA AVE. Tel.: YArds 7-1138-1139

STEPONAS C. LACK IR SŪNŲ
(LACKAWICZ)

2424 WEST 69th STREET REpublic 7-1213
2314 WEST 23rd PLACE VIRginia 7-6672
11028 SOUTHWEST HIGHWAY. Palos Hills, Ill. 974-4410

P. J. RIDIKAS

3354 So. HALSTED STREET Phone: YArds 7-1911

SMOKEY

Smokey's friends
don't play
with matches!

PERKRAUSTYMAI

MOVING

Leidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KALNA
R. S E R E N A S
Tel. WA 5-8063

MOVING

Apraustas perkraustymas
iš įvairių atstumu.
ANTANAS VILIMAS
823 West 34 Place
Tel.: FRontier 6-1882

GRADINSKAS

GROUDING
RADIJAI
nuo 15 dolerių

2512 W. 47 ST. • FR 6-1998

Atid. 9-6; pirm. ir kv. 12-8.
Sekm. ir treči. uždaryta.

GELĖS VISOMS PROGOMS

Beverly Hills
GELINYCIA

2443 WEST 63rd STREET
Telefonai: PR 8-0833 ir PR 8-0834

GELININKAS

Lipksumo arba būdėsio valandom
(PUTRAMENTAS)

gražiausias odos ir valandų
piu papuošimui ir sezoninės
kapams gelės.

ROY R. PETRO (PUTRAMENTAS)
5525 So. Harlem Ave. — 584-1220

NAUJIENOS KIEKVIENO
LIETUVIO
DRAUGAS IR BICIULIS

